

Foto: Haukenes Saga, Kote Null, Tore Olsen Produksjon, STN+, TeamTec, Tovdal Eplehage



# Regionalt Næringsfond Østregionen

## Årsmelding 2023

Risør, Tvedestrand, Gjerstad, Vegårshei og Åmli kommuner

Styrebehandlet 30.08.24 som sak 4/24

## 1. Deltakere

Regionalt næringsfond for Østregionen ble opprettet av Risør, Tvedestrand, Gjerstad og Vegårshei kommuner i 1991, og Åmli kommune ble innlemmet i fondet fem år etter. Regionale næringsfond finansieres av midler fra Agder fylkeskommune og egenandeler fra kommunene.

## 2. Formål

Fondet er et virkemiddel i arbeidet for å styrke næringsliv og bosetting i de fem kommunene, og midlene kan nyttes som tilskudd til eksisterende bedrifter og nyetablerere, samt til fellestiltak.

Jfr. gjeldende vedtekter skal fondet benyttes til å fremme etablering av ny næringsvirksomhet, og for å styrke og videreutvikle eksisterende bedrifter og næringer.

## 3. Vedtekter og retningslinjer

Gjeldende vedtekter ble vedtatt av styret 28.06.2022.

Det er også utarbeidet en veileder til hjelp og oversikt ved behandlingen av saker. Disse retningslinjene gir rammer og prinsipper som saksbehandlingen skal følge, og er også behandlet av styret.

I fondets vedtekter presiseres: "Næringsfondet skal benyttes til å fremme etablering av ny næringsvirksomhet, og til styrking og videreutvikling av eksisterende bedrifter og næringer. Prosjekter som bidrar til bedre sysselsettingsmuligheter for kvinner og nyetableringer som bidrar til å løse klima- og miljøutfordringene, eller på annet vis redusere klimagassutslipp, skal prioriteres.

I tilsagnsbrevet fra Agder fylkeskommune for 2023, der årets rammebevilgning gis, presiseres at Regionplan Agder 2030 og VINN Agder 2015-2030 (Regionens plan for innovasjon og bærekraftig verdiskaping) gjelder som overordnede føringer for fondet. I tildelingsbrev påpekes at midlene skal bidra til resultater knyttet til ett eller flere av følgende mål:

- Flere vekstkraftige små og mellomstore bedrifter
- Økt sysselsetting med fokus på potensialer for bærekraftig verdiskaping
- Mer variert næringsstruktur, preget av godt samarbeid med akademia og offentlig sektor
- Økt verdiskaping basert på bærekraftig bruk av menneskelige ressurser og naturressurser
- Omstilling av Sørlandet til lavutslippssamfunnet
- Internasjonalt samarbeid og internasjonalisering
- Likestilling, inkludering og mangfold

## 4. Ledelse og administrasjon

Ordførerne i de deltakende kommuner utgjør fondets styre. Styret har ansvaret for forvaltning av fondets midler, og for utforming av retningslinjer og strategi for bruk av midlene.

Næringsmedarbeiderne i de fem deltakende kommuner utgjør fondets daglige driftsapparat. Søknader sendes via portalen [www.regionalforvaltning.no](http://www.regionalforvaltning.no) og behandles i jevnlige møter i regionalt næringsfond. I møtene deltar næringsmedarbeiderne fra de fem kommunene. I tillegg deltar representanter fra Innovasjon Norge, Agder fylkeskommune og NAV som observatører.

Ved behandling av fondssaker er det kommunenes fem representanter som har stemmerett. Næringsteamet hadde seks møter i 2023, disse møtene er et svært viktig faglig kontaktpunkt for næringsarbeid og samarbeid i østregionen.

Fondet har ikke fast sekretariat, sekretariatsfunksjonen ruller mellom de deltakende kommuner. Vertskommunen for hvert møte har sekretariatsfunksjonen for det respektive møtet.

Regnskapet føres av AKST (Agder kommunale støttetjenester) og revideres av Aust-Agder Revisjon IKS.

Arbeidet med årsmelding til styret og Agder fylkeskommune, samt elektronisk rapportering til Kommunal- og distrikts departementet på [www.regionalforvaltning.no](http://www.regionalforvaltning.no) utføres av næringsmedarbeiderne på rundgang.

Næringssjefen i Tvedestrand overtok hovedansvaret fra januar 2023. Kontaktperson for styret i 2023 er ordfører i Tvedestrand kommune Marianne Landaas.

## 5. Økonomi 2023

Tilskuddet fra Agder fylkeskommune var i 2023 på 1,1 mill. kroner, og de fem kommunenes egenandel utgjorde kr 641 438.

Egenandelene innbetales årlig etterskuddsvis, og fordeles slik at den enkelte kommune betaler inn 37,5 prosent av de bevilgninger som er gitt til bedrifter i kommunen året før.

I fondet er det til enhver tid tilsagn som ikke er utbetalt, da utbetalinger gjøres i etterkant. Disponibelt beløp for videre tilsagn må ta hensyn til disse forpliktelsene. Pr. 31.12.2023 hadde fondet en egenkapital på kroner 228 975.

Regnskap på neste side.  
Revisjonsberetning i vedlegg.

**REGNSKAP FOR DET REGIONALE NÆRINGSFONDET**

**RESULTATREGNSKAP**

<b>INNTEKTER</b>	<b>2023</b>	<b>2022</b>
TILSKUDD FRA STATEN KORONA	0	3 019 930
TILSKUDD AGDER FYLKE	1 100 000	1 100 000
Tilskudd kommunene	641 438	755 910
RENTEINNTEKTER	168 145	92 613
BRUK AV FOND	261 986	486 328
<b>SUM INNTEKTER</b>	<b>2 171 569</b>	<b>5 454 781</b>
<b>UTGIFTER</b>		
ANNONSERING	14 988	19 615
DRIFTSKOSTNADER FONDSMØTER	650	2 626
ADM. KOSTNADER (REGNSKAP,RAPPORTERING OG REVISJON)	57 375	61 625
BEVILGET FELLESPROSJEKT	0	-30 000
BEVILGET RISØR KOMMUNE	899 800	544 001
BEVILGET TVEDESTRAND KOMMUNE	606 000	439 000
BEVILGET GJERSTAD KOMMUNE	267 000	336 100
BEVILGETVEGÅRSHEI KOMMUNE	247 000	246 400
BEVILGET ÅMLI KOMMUNE	311 900	175 000
BEVILGET KORONA MIDLER	-233 144	-63 586
BEVILGET EKSTRABEVILGNING 3	0	704 070
BEVILGET EKSTRABEVILGNING 5	0	1 000 000
BEVILGET EKSTRABEVILGNING 6	0	2 019 930
<b>SUM UTGIFTER</b>	<b>2 171 569</b>	<b>5 454 781</b>

**BALANSEREGNSKAP**

**EIENDELER**

BANKKONTO 2938.13.10580	3 518 770	4 022 600
<b>SUM EIENDELER</b>	<b>3 518 770</b>	<b>4 022 600</b>

**GJELD OG EGENKAPITAL**

BEVILGNINGER IKKE UTBETALT	3 279 795	2 874 496
BEVILGNING KORONA IKKE UTBETALT	0	647 144
BEVILGNING 6 IKKE utbetalt	10 000	10 000
EGENKAPITAL (TILLAGT ÅRLIG RESULTAT )	228 975	490 960
<b>SUM GJELD EGENKAPITAL</b>	<b>3 518 770</b>	<b>4 022 600</b>

## 5.1 Bevilgninger fra fondet til næringsliv over tid

År	Bevilget/år fondsmidler	Bevilget kompensasjons midler	Disp. v/årsslutt i kroner
2013	2.705.800		2.486.513
2014	2.195.000		2.742.137
2015	2.934.951		2.312.280
2016	4.371.000		210.942
2017	3.555.250		- 97.346
2018	2.977.700		855.245
2019	3.194.870		680.565
2020	*5.360.360		1.553.485
2021	*2.933.251	**5.340.228	977.288
2022	2.250.900	**3.724.000	490.060
2023	2.539.000		228 975

\*I 2020 fikk kommunene ekstra fondsmidler fra staten i forbindelse med covid-19 pandemien, i alt 4 095 000 kroner for de fem kommunene. Alle midlene ble tildelt gode prosjekter i bedriftene

\*\*I 2020 og 2021 tildelte Kommunaldepartementet ekstra kompensasjonsmidler til næringslivet via kommunene, i forbindelse med covid-19. Alle kommunene vedtok å benytte det regionale næringsfondet som verktøy for utdeling av kompensasjonsmidler til bedrifter som ble berørt av koronapandemien.

## 6. Fondets tildelinger i 2023

Regionalt næringsfond har behandlet 44 ordinære fondssaker i 2023. Seks søknader fikk av ulike grunner avslag på søknad.

En av disse ble påklaget og behandlet i styret august 2023, der næringsteamet ble bedt om å se på saken på nytt basert på den samfunnsmessige betydningen satsingen har. Søker ble i nytt møte i næringsteamet innvilget en støtte på 30% av omsøkt beløp, dvs kr 60 000.

### 6.1 Fordelingen av tilsagn i 2023

I 2023 utgjør industri og annen service en stor andel av de ulike bransjene som har fått støtte fra næringsfondet. Det som skiller seg litt ut fra tidligere pr er at 8 av søknadene som er innvilget har gått til industrisatsinger, mot 3 året før. Ellers er de 38 tilsagnene godt fordelt mellom industri, reiseliv, håndverk, handel og andre tjenester.

Av de 38 tilsagnene som er gitt er hele 39% eller 15 tilsagn gitt til nyetablerte bedrifter, det er en positiv dreining jfr tidligere år.

Tilskuddene er gått til prosjekter som handler om investeringer (ca 45%) og til utvikling og markedsføring (55%).

## 6.2 Sysselsetting

Det er en utfordring å anslå sysselsettingseffekten og antall arbeidsplasser som blir skapt eller sikret som et resultat av næringsfondet sitt bidrag. Fondet er en av mange faktorer som kan påvirke denne utviklingen. Andre rammebetingelser som konjunktursvingninger, prisstigning og renteøkninger vil til enhver tid gjøre det krevende å få nøyaktige svar på dette. Samtidig har tidspunkt for opptelling også betydning, da effektene av tilskudd fra næringsfondet kan vises flere år etter tildelingen.

Det er gjort et grovt overslag over sysselsettingseffekten som fondet er med og bidrar til, som gir følgende tall:

Nye arbeidsplasser i nye bedrifter:	19 arbeidsplasser
Nye arbeidsplasser i eksisterende bedrifter:	5 arbeidsplasser
<b>Sum</b>	<b>24 arbeidsplasser *</b>

\* Herav antall plasser som gjelder kvinner: 10 arbeidsplasser

I vedtektene er også klima- og miljøutfordringene adressert der prosjekter som på en eller annen måte setter søkelys på å redusere klimagassutslipp, skal prioriteres. Flere søkere har fokus på dette, og en rask opptelling viser at minst 9 av tilsagnene gjelder viktige tiltak mht klima og miljøutfordringer.

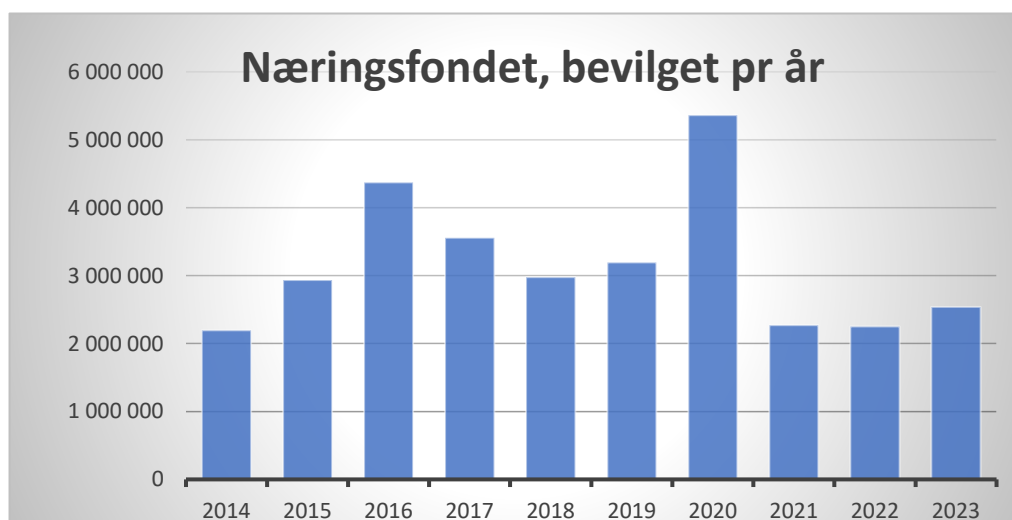
## 6.3 Utvikling de siste år

Antall behandlede saker i fondet varierer fra år til år. Under pandemien gav ekstrasmidlene en økning i antall saker som nå har normalisert seg igjen.

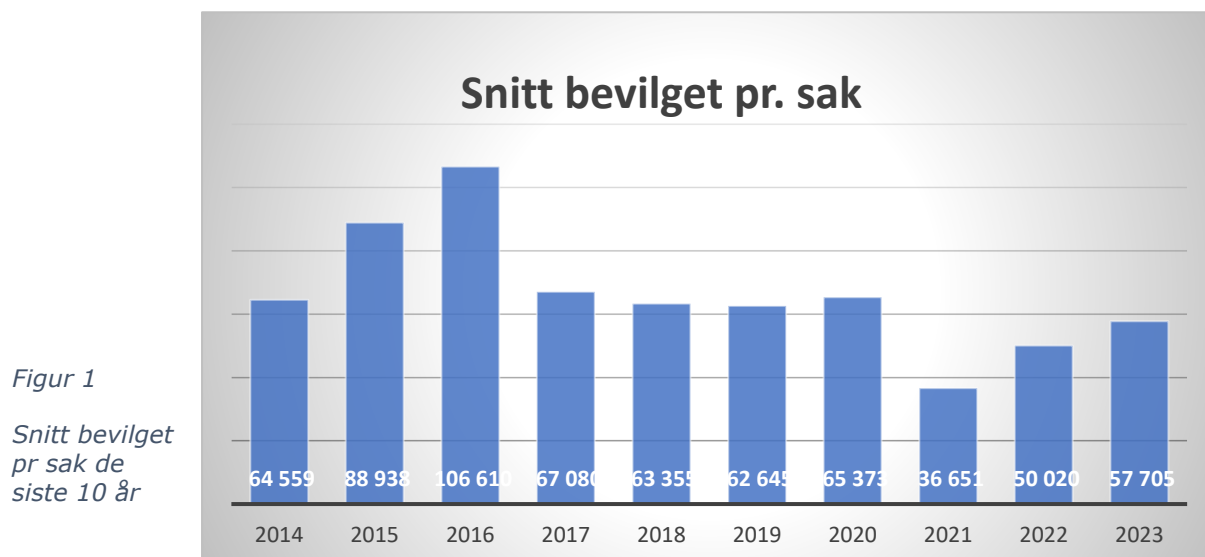
I 2023 er tilgjengelige tilskuddsmidler normalisert, og nesten hele rammen for året ble delt ut.

Figur 1

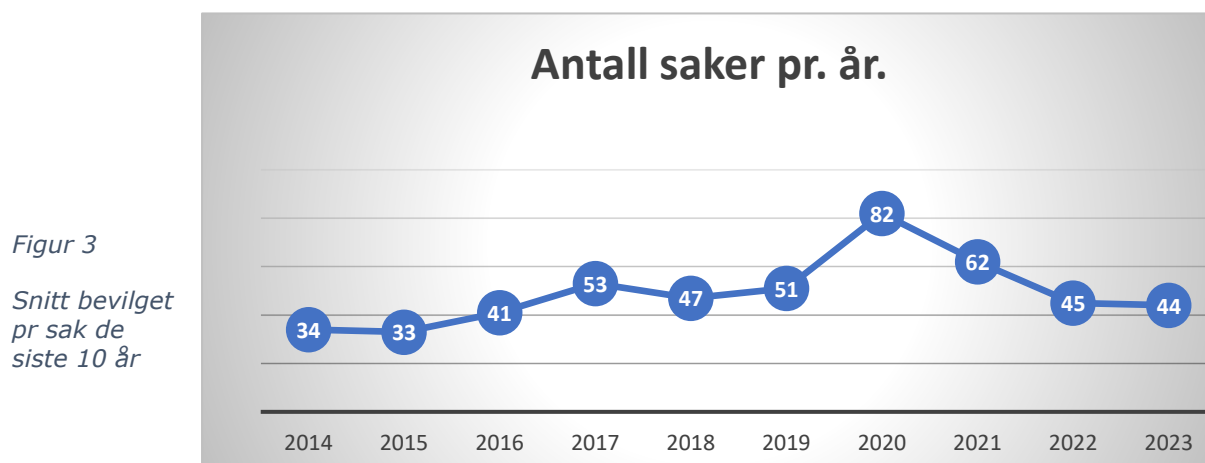
Sum tilskudd  
bevilget de  
siste 10 år



Videre er gjennomsnittlig størrelse på bevilgningene på vei opp igjen, ref. søylediagram på neste side



Antall saker som behandles er tilbake på samme nivå som før pandemien.



## 6.4 Synliggjøring

Næringsmedarbeiderne i kommunene markedsfører ordningen i møter og i dialog med bedrifter, grundere og i egne nettverk. I tillegg annonseres fondet årlig i lokale medier, og informasjon finnes på alle fem kommunene sine hjemmesider.

Alle godkjente møteprotokoller sendes lokalavisene. I løpet av 2023 har det vært flere oppslag gode omtaler i lokalpressen om bedrifter og grundere som har mottatt støtte av fondet.

## 8. Betydningen av fondet og veien videre

Effektanalyser av regionale næringsfond har vært gjort over flere år, og viser at regionalt fond spiller en vesentlig rolle for etablering, bedriftsutvikling og som distriktspolitisk virkemiddel og bidragsyter til bærekraftig omstilling og samfunnsutvikling. Fondet representerer et lavterskeltilbud som er viktig for små og mellomstore bedrifter og som virkemiddel for å legge til rette for næringsutvikling i regionen.

De siste årene med pandemi, etterfulgt av krig i Europa og strømkrise - har vist oss at omstilling og endring er helt avgjørende for at næringslivet skal lykkes fremover. Et næringsfond og virkemiddel som er «tett på søker» anses som viktig for å utløse nødvendige utviklingsprosjekt i næringslivet og tiltak i bedriftene for å møte morgendagens utfordringer.

Hvis kommunene skal spille en viktig rolle for små og store bedrifter, er det nødvendig å ha virkemidler tilgjengelig. Næringsteamets anbefaling er derfor at forvaltningen av fondsmidlene fortsetter som før, da de forvaltes på en ubyråkratisk og effektiv måte.

Det regionale næringsfondet utgjør også en god møteplass for gjensidig informasjon og kompetanseutvikling. Samtidig opprettes en god dialog, med mellom kommunene og de regionale aktørene som deltar som observatører i fondet; NAV, Innovasjon Norge Agder og Agder fylkeskommune.

Agder fylkeskommune sitt tilskudd til fondet var i 2023 og 2022 på 1,1 mill. kroner, mot 1 mill. kr. i 2020 og 2021. Etter en søknad til fylkeskommunen i 2023, der vi påpekte viktigheten av næringsfondet, fikk vi i 2024 økt potten, og har nå 1,5 mill. kroner + egenandel å dele ut.

Vi takker Agder fylkeskommune for at de ser verdien av næringsfondet i vår region og ser på det som en annerkjennelse av det arbeidet som gjøres.

Tvedestrand, 01.08.2024

Terje Flaten  
Rådgiver skog og næring  
Vegårshei kommune

Rune Hagestrand  
Næringssjef  
Gjerstad kommune

Einar Brønlund  
Næringssjef  
Risør kommune

Anne Torunn Hvideberg  
Næringssjef  
Tvedestrand kommune

Anne Brandsdal  
Næringssjef  
Åmli kommune

Vedlegg: Revisjonsberetning for 2023